

RAADSBRIEF

ONDERWERP

Ambitie en ontwikkelingen dossier Kanaal Almelo-De Haandrik

KENNISNEMEN VAN

Geactualiseerde gemeentelijke ambitie en ontwikkelingen Kanaal Almelo-De Haandrik

INLEIDING

Tussen 2011 en 2016 hebben in opdracht van de provincie Overijssel werkzaamheden aan het Kanaal Almelo-De Haandrik plaatsgevonden. Inmiddels zijn in totaal 404 schademeldingen gedaan bij de provincie waaronder 263 in Twenterand. De provincie heeft een schaderegeling vastgesteld en een programmateam ingesteld om de schademeldingen af te handelen. Als gemeente hebben we meer zicht op de vragen en dilemma's die op ons afkomen. Op basis daarvan hebben wij onze ambitie geactualiseerd en vastgelegd in bijgevoegd document. Hiermee geven we richting aan de inzet van de gemeente. In deze brief informeren wij u over deze ambitie en over de recente ontwikkelingen. Dit is een vervolg op de raadsbrief van 6 juli 2021.

KERNBOODSCHAP

Geactualiseerde gemeentelijke ambitie

In juli 2021 hebben wij u geïnformeerd over de ontwikkelingen omtrent het Kanaal Almelo-De Haandrik. Sindsdien is in opdracht van de provincie Overijssel een tweede onderzoek van Deltares gepubliceerd en is de schaderegeling aangepast. Daarnaast hebben wij meer zicht gekregen op de wijze waarop de schadeclaims worden afgehandeld. Ook ontvangen wij meer signalen van gedupeerden en van de stichting Kant nog Wal. Wij hebben ook zelf gedupeerden bezocht. Dit levert ons een actueel en scherper beeld op van de maatschappelijke effecten van de opgetreden schade. Zo bereiken ons bijvoorbeeld signalen over stress en/of relaties die onder druk staan. Maar ook over gevoelens van onveiligheid bij jongeren die al meerdere jaren van hun leven doorbrengen in een beschadigde woning. Het vertrouwen in de overheid staat onder druk. Daarnaast leven er zorgen over het schadeherstel. Zo vragen gedupeerden zich af of de schade wel daadwerkelijk zal worden hersteld, of de vergoedingen toereikend zijn en of ze wel in staat zijn om een grootschalige en ingrijpende verbouwing georganiseerd te krijgen.

Op basis daarvan hebben wij onze ambitie geactualiseerd. Hiermee geven wij richting aan onze rol en taak in dit dossier. Dit biedt ook duidelijkheid aan alle betrokken (o.a. gedupeerden, stichting Kant nog Wal, provincie Overijssel en de andere drie "kanaalgemeenten", te weten Hardenberg, Hellendoorn en Ommen). Onze geactualiseerde ambitie hebben wij als volgt verwoord:

Veel inwoners langs het kanaal Almelo de Haandrik hebben schade aan hun woning. De gemeente Twenterand vindt het belangrijk dat de schade als gevolg van de kanaalwerkzaamheden duurzaam wordt hersteld. Toekomstperspectief voor gedupeerden is cruciaal. De schadeafhandeling dient voortvarend plaats te vinden en bij te dragen aan duurzaam herstel en aan het herstel van vertrouwen. Onze kerntaak is om naast gedupeerden te staan, contact met hen te onderhouden en oog te hebben voor hun zorgen. Signalen en vragen uit het gebied delen wij met betrokken instanties. Onze activiteiten op het gebied van het Sociaal Domein (denk aan de inzet van consultants en maatschappelijk werk) zetten wij onverminderd voort. Wij nemen deel aan het Planteam Funderingsonderzoek en funderingsherstel. Om de gemeentelijke (waaronder wettelijke) rollen volwaardig te kunnen vervullen dient de gemeente te beschikken over voldoende kennis van alle schadedossiers. De gemeente neemt geen schadedossiers over. Goede vertegenwoordiging en

collectieve belangenbehartiging vinden wij belangrijk. We werken samen met de andere kanaalgemeenten, te weten Hardenberg, Hellendoorn en Ommen.

Toelichting ambitie

- Duurzaam schadeherstel, toekomstperspectief en herstel van vertrouwen vinden wij belangrijk. Daarom zetten wij ons in voor een voortvarende afhandeling van de schademeldingen. De afwikkeling van schademeldingen kan voor gedupeerden langdurig en intensief zijn. Zo vindt bijvoorbeeld funderingsonderzoek gedurende een periode van een jaar (van april 2022 tot en met maart 2023) plaats. De ruim 80 Twenterandse gedupeerden die in aanmerking komen voor funderingsonderzoek (en mogelijk herstel) hebben nog een lange weg te gaan. Voor gedupeerden kan het hele proces van de afhandeling van de schademelding intensief zijn. Alsmede voor degenen die de toegekende schadevergoeding (bv. op basis van de rapportage van de contra-expert) als verre van toereikend ervaren. Wij maken ons zorgen in hoeverre bij een substantieel aantal gedupeerden op korte of langere termijn sprake zal zijn van duurzaam schadeherstel.
- Onze kerntaak is om naast gedupeerden te staan, contact met hen te onderhouden en oog te hebben voor hun zorgen. Signalen en vragen uit het gebied delen wij met betrokken instanties. Om de gemeentelijke (waaronder wettelijke) rollen volwaardig te kunnen vervullen dient de gemeente te beschikken over voldoende kennis van alle schadedossiers. Wij geven invulling aan deze kerntaak door met gedupeerden in gesprek te gaan en zo een luisterend oor te bieden. De ervaring leert dat zij hun zorgen en vragen over de schadeafhandeling en het perspectief op schadeherstel met ons delen. Als gedupeerden dit op prijs stellen delen wij deze ervaringen met de betrokken instanties waaronder de provincie die de schademeldingen behandelt. Om onze taak goed te kunnen vervullen gaan wij met de provincie in gesprek over het verkrijgen van voldoende dossierinformatie van de 263 melders. De gemeente is niet verantwoordelijk voor de afhandeling van de meldingen en neemt daarom geen schadedossiers over.
- Goede vertegenwoordiging en collectieve belangenbehartiging vinden wij belangrijk. Evenals de samenwerking met andere kanaalgemeenten. Veel gedupeerden hebben zich verenigd in de stichting Kant nog Wal. Deze stichting beijvert zich voor een goede afhandeling van de schade en fungeert voor zowel provincie als gemeenten als gesprekspartner. In de contacten met het stichtingsbestuur merken wij dat dit voor hen een intensieve taak is. Wij onderhouden frequent en intensief contact met deze stichting. Wij werken samen met de andere drie kanaalgemeenten. Alhoewel het aantal meldingen per gemeente verschilt (Hardenberg 37, Hellendoorn 72, Ommen 26, Twenterand 263) komen de opvattingen over de taken van de gemeente en de wijze waarop hieraan uitvoering wordt gegeven overeen.

Voor een uitgebreidere toelichting verwijzen wij naar bijgevoegd ambitiedocument.

Korte beschrijving stand van zaken

Tweede onderzoek oorzaken schade

In september 2021 zijn de resultaten van een tweede onderzoek in opdracht van de provincie bekend gemaakt. Hierover geeft de provincie aan:

“Herstel van de schade aan de woningen langs het Kanaal Almelo - De Haandrik is het meest zinvol wanneer de oorzaak duidelijk is. Daarom heeft provincie Overijssel in de zomer van 2021 extra onderzoek laten doen. Onderzoeksbureau Deltares heeft dit verdiepende onderzoek naar de oorzaak van de schade, het zogenaamde faalmechanisme, uitgevoerd. Een onafhankelijke commissie heeft het onderzoek begeleid. De resultaten van dit onderzoek zijn bekend. Op basis van het onderzoek is de bestaande schaderegeling uitgebreid. Uit het onderzoek blijkt dat er meerdere oorzaken van schade aan de panden in het schadegebied zijn. Per pand is er waarschijnlijk sprake van een combinatie van oorzaken. De belangrijkste zijn:

Kwetsbare funderingen en op veen gefundeerde panden. Veranderingen in de grondwaterstand (vernattig en verdroging) door verschillende oorzaken. In een aantal gevallen heeft de provincie met werkzaamheden bijgedragen aan vernattig (baggerwerk) of verdroging (vervangen van lekke damwanden). Het onderzoek toont ook aan dat piping (het wegstromen van zand met water) geen oorzaak is van de schade.

De bestaande schaderegeling is op twee onderdelen uitgebreid. Dat is de uitkomst van het verdiepende onderzoek:

- *Er komt een nieuw invloedgebied.*
- *De provincie maakt funderingsonderzoek en funderingsverbetering mogelijk.”*

Behandeling schademeldingen

Bij de provincie zijn in totaal 404 schademeldingen ingediend. De gemeente Twenterand beschikt over een beperkt aantal namen, adressen en overige dossierinformatie van de meldingen die bij de provincie zijn gedaan. De informatiepositie van de gemeente is daardoor beperkt.

De meldingen betreffen schades aan woningen, bedrijfspanden, schuren, percelen en dergelijke.

Huidige stand van zaken:

Aantal meldingen	263
Afwijzingen	70
Claims ingetrokken	7
Coulance	48
Subsidie	66
Combi subsidie-coulance	6
Combi aansprakelijkheid-subsidie	13
Aansprakelijkheid	49
Overig	4

Tabel 1: overzicht aantallen meldingen opgesplitst naar categorieën provinciale schaderegeling.

De provinciale schaderegeling bestaat uit drie onderdelen:

- Coulance: bedraagt de gemelde schade minder dan € 5.000 dan wordt het schadebedrag uitgekeerd. Er vindt verder geen onderzoek plaats.
- Wettelijke aansprakelijkheid: bij deze meldingen constateert de provincie dat de schade het gevolg is van de kanaalwerkzaamheden. De meldingen worden volgens Burgerlijk Recht afgehandeld. Geschillen kunnen worden voorgelegd aan de burgerlijke rechter.
- Subsidie: dit betreft alleen woningen en bedrijfsgebouwen. De provincie erkent geen verband tussen de kanaalwerkzaamheden en de gemelde schade. Evengoed wil de provincie melders tegemoet komen bij het herstel van de schade. Voor melders staat de mogelijkheid open voor bezwaar -en beroep conform de Algemene Wet Bestuursrecht.

Contra-expertises

De provincie bepaalt de hoogte van de schade van de woning op basis van een beoordeling van een extern deskundige (in casu: Van der Wal en Joosten). Melders hebben recht op een contra-expertise. De provincie subsidieert de helft van de kosten voor deze contra-expertise tot een maximum van € 1.000. Bewoners betalen dus een deel van de kosten voor de contra-expertise zelf. De gemeente heeft geen inzicht in de dossiers maar ons bereiken veel signalen dat de contra-experts de schades aanmerkelijk hoger taxeren dan de oorspronkelijke taxatie. De meeste contra-expertises leiden niet tot hogere toekenningen door de provincie.

Vergunningen voor herstel

Voor bepaalde herstelwerkzaamheden (bijvoorbeeld constructieve aanpassingen) is een omgevingsvergunning vereist. Om gedupeerden goed te kunnen begeleiden bij het aanvragen van een vergunning hebben wij een Vergunningenloket ingesteld. De bewoners langs het kanaal zijn hierover geïnformeerd. De eerste gedupeerden hebben de weg naar ons loket inmiddels gevonden. Op dit moment zijn nog geen vergunningaanvragen van gedupeerden ingediend.

Afbouw monitoring

De provincie is gestart met het afbouwen van de monitoring bij woningen waarbij daarvoor geen aanleiding meer is.

Funderingsonderzoek en -herstel

De provincie is gestart met funderingsonderzoek bij 83 adressen in Twenterand. Hierover hebben begin april informatiebijeenkomsten plaatsgevonden. De onderzoeken vinden plaats tot uiterlijk maart 2023. Per woning wordt de fundering beoordeeld en wordt een advies gegeven over de staat van de fundering ("kan de fundering nog 25 jaar mee?"). Indien nodig vindt aansluitend op kosten van de provincie funderingsverbetering plaats. De adressen waarvoor dat laatste geldt worden besproken in een Planteam. De gemeente maakt deel uit van dat team.

Onderhoudswerkzaamheden aan het kanaal

In 2021 zijn aan de oostelijke zijde van het kanaal tussen Schoolstraat 17 en Fortwijk damwanden vervangen. Er is nog een aantal tracés waar de damwanden nog moeten worden vervangen c.q. een mogelijk alternatief wordt toegepast. Deze werkzaamheden worden door de provincie voorbereid. Er is nog geen vergunningaanvraag voor deze werkzaamheden ingediend.

Sociaal Domein

Zoals we u eerder hebben gemeld kunnen gedupeerden een beroep doen op maatschappelijk werk en de gemeentelijke consulenten. Van deze mogelijkheid wordt door een aantal gedupeerden gebruik gemaakt. We bieden een luisterend oor, geven adviezen en ondersteunen gedupeerden binnen de mogelijkheden die wij tot onze beschikking hebben. Uit privacy oogpunt zijn wij terughoudend in het delen van specifieke informatie. In het algemeen is ons beeld dat de maatschappelijke en sociale gevolgen bij een aantal gedupeerden fors zijn. Op basis van signalen die we krijgen, is de indruk dat lang niet alle bewoners hulp vragen waar het gaat om hun maatschappelijk en/of psychosociaal welzijn.

WOZ

Vorig jaar hebben wij u geïnformeerd over de manier waarop wij met de WOZ-waarde van schadewoningen omgaan. Kort gezegd: bewoners kunnen kiezen voor verrekening van de schade per jaar of voor het achteraf (na herstel van de woning) verrekenen van teveel betaalde WOZbelasting. Deze regeling geldt ook in 2022.

Gemeentelijke organisatie

Het kanaaldossier zorgt voor veel extra werk voor de gemeentelijke organisatie. Om de gemeentelijke inzet te coördineren hebben wij een projectleider aangesteld.

Vervolg

Zoals aangegeven blijven wij met alle betrokkenen in gesprek. Wij houden u op de hoogte van de ontwikkelingen.

BIJLAGEN

- 1 Ambitiedocument gemeente Twenterand inzake dossier Kanaal Almelo-De Haandrik

PORTEFEUILLE

Leefomgeving

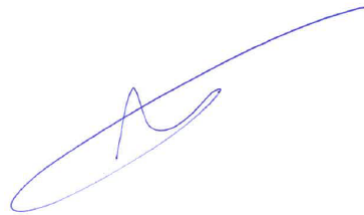
Vriezenveen, 25 april 2022

Burgemeester en wethouders van Twenterand
de secretaris,

de burgemeester,

P.F.G. Rossen

mr. J.C.F. Broekhuizen